

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS ĮSITIKINIMŲ IR PAŽIŪRŲ PAGRINDU DARBO SANTYKIŲ SRITYJE GIMNAZIJOJE (DUOMENYS NESKELBTINI) TYRIMO

2019-05-10 Nr. (19)-SN-36)SP-63
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau vadinama Tarnyba) 2019 m. vasario 12 d. gavo Gimnazija direktoriaus J. K. (toliau – Pareiškėjas) prašymą, kuriame skundžiamas Trakų rajono savivaldybės merės E. R. (toliau vadinama ir Mere) 2019 m. vasario 2 d. atsisakymas suteikti Pareiškėjui 10 darbo dienų kasmetines atostogas (nuo 2019 m. vasario 19 d. iki kovo 4 d.). Pareiškėjas kartu su prašymu pateikė Merėi adresuotą 2019 m. sausio 24 d. prašymo „Dėl kasmetinių atostogų suteikimo“ kopiją, kurio viršutiniame dešiniajame kampe yra Merės rezoliucija (taip pat spaudo žyma): „atostogų grafike ar suplanuotos, jei nesuplanuotos – nesuteikti“ ir parašas. Pareiškėjas prašyme rašo, kad Trakų rajono savivaldybėje atostogų suteikimo tvarka nėra patvirtinta, tačiau, pasak Pareiškėjo, 2019 metais, be aiškių kriterijų ir ne pagal iš anksto patvirtintą grafiką, kasmetinės atostogos buvo suteiktos Trakų rajono Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorei, Trakų suaugusiųjų mokymo centro ir kitų įstaigų vadovams. Pareiškėjas daro išvadą, kad tokiais Merės veiksmais jis yra diskriminuojamas dėl politinių pažiūrų (Pareiškėjas informuoja, kad patvirtintas kandidatu į Trakų rajono savivaldybės merus 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose).

Informacijos apie savo politines pažiūras Pareiškėjas nepateikė.

Pareiškėjas prašo skubos tvarka nagrinėti jo prašymą bei įpareigoti Merę suteikti jam kasmetines atostogas pagal jo prašymą.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 str. 1 ir

2 dalimis, 2019 m. vasario 15 d. raštu Nr. (19)SN-36)S-154 kreipėsi į Trakų rajono savivaldybės merę ir paprašė per 5 darbo dienas nuo reikalavimo pateikti informaciją gavimo dienos (kaip galima skubiau) pateikti motyvuotus paaiškinimus ir atsakyti į klausimus:

1. Kokiems Trakų rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių (kurių steigėja yra Trakų rajono savivaldybė) vadovams Merės įsakymu buvo suteiktos kasmetinės atostogos 2019 metais? Prašyta pateikti minėtų įsakymų kopijas.

2. Ar 2019 metais Merė atsisakė tenkinti savivaldybės įstaigų ir įmonių vadovų prašymus suteikti kasmetines atostogas; jeigu taip, kokių vadovų ir dėl kokių priežasčių prašymai nebuvo patenkinti.

3. Kokia yra kasmetinių atostogų suteikimo Trakų rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių vadovams tvarka? Ar ši tvarka yra reglamentuota? Jeigu taip, prašyta pateikti šią tvarką reglamentuojančio teisės akto kopiją.

4. Dėl kokių priežasčių kasmetės atostogos nebuvo suteiktos Pareiškėjui ir kaip tokiais atvejais yra nagrinėjamas kasmetinių atostogų suteikimo klausimas, jeigu atsisakoma tenkinti asmens prašymą suteikti kasmetines atostogas (ar yra siūlomas kitas laikas, naudojami kiti problemos sprendimo būdai)? Ar Pareiškėjui buvo pasiūlytas kitas kasmetinių atostogų laikas?

5. Ar Jums žinomos Pareiškėjo politinės pažiūros ir ar Jūs žinote, kad Pareiškėjas yra patvirtintas kandidatu į Trakų rajono savivaldybės merus 2019 m. savivaldybių rinkimuose?

6. Koku teisės aktu vadovaujantis merui yra suteikti įgaliojimai suteikti atostogas savivaldybei pavaldžių įstaigų ir įmonių vadovams ir kas formaliai yra Pareiškėjo darbdavys?

Taip pat prašyta pateikti kitus, svarbius paaiškinimus, informaciją, susijusius su prašymo dalyku.

Lygių galimybių kontrolierė, gavusi Trakų rajono savivaldybės merės 2019 m. vasario 22 d. raštu Nr. MP3-22 pateiktą informaciją ir paaiškinimus, siekdama išaiškinti papildomas aplinkybes ir jas įvertinti, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 str. 1 ir 2 d., 2019 m. kovo 22 d. raštu Nr. (19)SN-36)S-255 pakartotinai kreipėsi į Merę ir paprašė per 5 darbo dienas nuo reikalavimo pateikti informaciją gavimo dienos (kaip galima skubiau) pateikti motyvuotus paaiškinimus ir atsakyti į klausimus:

1. Koku teisės aktu ir kokias konkrečias funkcijas pavesta atlikti Pareiškėjui vykdant Gimnazijos renovaciją (jeigu toks teisės aktas yra, prašyta pateikti šio teisės akto kopiją)?

2. Ar Pareiškėjas dalyvavo 2019 m. vasario 21 d. Trakų rajono savivaldybės taryboje vykusiame posėdyje, kuriame turėjo būti svarstoma Gimnazijos metų veiklos ataskaita, ir ar ataskaita buvo vertinama? Jei Pareiškėjas minėtame posėdyje nedalyvavo, kas pristatė Gimnazijos metų veiklos ataskaitą? Kaip buvo įvertinta Gimnazijos metų veiklos ataskaita?

3. Kiek kasmetinių atostogų dienų pagal teisės aktus priklausė Pareiškėjui, kai jis 2019 m. sausio 24 d. pateikė prašymą dėl kasmetinių atostogų suteikimo?

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Pareiškėjas 2019 m. vasario 19 d. 18.42 val. elektroniniu laišku pateikė papildomus paaiškinimus dėl savo prašyme nurodytų aplinkybių ir informavo, kad 2017 m. rugpjūčio 24 d. išstojo iš Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio, kurio narys jis (Liberalų sąjūdžiui priklauso ir Trakų rajono savivaldybės Merė) buvo iki išstojimo dienos. Pareiškėjas paaiškino, kad po jo išstojimo iš Liberalų sąjūdžio jis buvo pašalintas iš UAB „Trakų autobusai“ valdybos pirmininko pareigų, 2018 m. Trakų rajono savivaldybės taryba jam vieninteliu (nenurodyta, su kuo Pareiškėjas save lygina) sumažino darbo užmokestį (Pareiškėjo teigimu, jo skundas dėl darbo užmokesčio sumažinimo yra nagrinėjamas teisme). Pareiškėjas informavo, kad Trakų rajono savivaldybės merė yra Liberalų sąjūdžio narė, o pats Pareiškėjas yra Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos (toliau – TS-LKD) narys, ir būtent ši partija jį iškėlė kandidatu į Trakų rajono savivaldybės merus. Pareiškėjo įsitikinimu, nepalankūs jo atžvilgiu Trakų rajono savivaldybės tarybos bei Merės veiksmai yra susiję su jo politiniais įsitikinimais.

2. 2019 m. vasario 20 d. Pareiškėjas Tarnybai pateikė Merei adresuotą 2019 m. vasario 18 d. prašymą dėl kasmetinių atostogų suteikimo (kopiją), kuriuo Pareiškėjas pakartotinai prašo (antrą kartą) suteikti jam 10 darbo dienų kasmetinių atostogų (nuo 2019 m. vasario 19 d. iki kovo 4 d). 2019 m. vasario 18 d. prašyme Pareiškėjas informuoja, kad prašomu atostogų laikotarpiu Gimnazijoje nevyksta egzaminai, nurodo, kad, Trakų rajono savivaldybės administracijos nuomone, renovacijos darbai Gimnazijoje vyksta laiku ir sklandžiai. Pateiktos prašymo kopijos kairiajame viršutiniame kampe yra šio turinio Merės 2019 m. vasario 20 d. rezoliucija su parašu: „Gerb. J. K. prašymo netenkinu“.

3. Trakų rajono savivaldybės merė 2019 m. vasario 22 d. raštu Nr. MP3-22 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė paaiškinimą, kad Pareiškėjas į Gimnazijos direktoriaus pareigas paskirtas Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. K3-3 ir 2012 m. sausio 6 d. su juo buvo sudaryta darbo sutartis. Merė atkreipė dėmesį, kad 2018 m. vasario 22 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. S-33 „Dėl Trakų rajono švietimo įstaigų direktorių pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų ir jų didinimo procentais nustatymo“ Pareiškėjui ir Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorei buvo nustatytas vienodas

ir didžiausias visame Trakų rajone pareiginės algos pastoviosios dalies koeficiento dydis, tai yra 10,3 procento ir 35 procentų koeficiento didinimas, priešingai nei kitiems švietimo įstaigų vadovams, kuriems buvo nustatytas 20 procentų koeficiento padidinimas, ir todėl, Merės teigimu, nėra pagrindo teigti, kad Pareiškėjas yra diskriminuojamas ar kitokiu būdu išskiriamas iš kitų Trakų rajono švietimo įstaigų vadovų.

Toliau pateikiami Merės atsakymai į lygių galimybių kontrolierės pateiktus klausimus eilės tvarka.

Dėl 1 klausimo

Merė informavo ir pateikė šią informaciją įrodančius dokumentus (potvarkių kopijas), kad 2019 m. kasmetinės atostogos buvo suteiktos šiems įstaigų ir įmonių vadovams: Trakų rajono mokymo centro direktorei L. R. 2019 m. sausio 9–18 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2018 m. gruodžio 13 d. potvarkiu Nr. K2-179); Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazijos direktoriui F. Ž. 2019 m. sausio 3–24 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2018 m. gruodžio 13 d. potvarkiu Nr. K2-180); Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorei J. M. 2019 m. sausio 25 – vasario 1 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2018 m. gruodžio 13 d. potvarkiu Nr. K2-181); Paluknio vaikų lopšelio-darželio direktorei I. K. 2019 m. sausio 2–4 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2018 m. gruodžio 27 d. potvarkiu Nr. K2-186); Trakų lopšelio-darželio „Ežerėlis“ direktorei V. I. 2019 m. sausio 10–21 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2019 m. sausio 8 d. potvarkiu Nr. K2-3); Lentvario lopšelio-darželio „Šilas“ direktorei I. N. 2019 m. sausio 10–18 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2019 m. sausio 8 d. potvarkiu Nr. K2-4); Trakų rajono Senujų Trakų Andžejaus Stelmachovskio pagrindinės mokyklos direktoriui R. G. 2019 m. vasario 4–8 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2019 m. sausio 22 d. potvarkiu Nr. K2-13).

Dėl 2 klausimo

Merė, atsakydama į klausimą, ar 2019 metais nebuvo tenkinti savivaldybės įstaigų ir įmonių vadovų prašymai suteikti kasmetines atostogas, informavo, kad 2019 m. nebuvo tenkintas Pareiškėjo prašymas suteikti kasmetines atostogas.

Dėl 3 klausimo

Merė paaiškino, kad Trakų rajono savivaldybėje nėra priimtas teisės aktas, kuriuo būtų reglamentuota atostogų suteikimo Trakų rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių vadovams tvarka; atostogos suteikiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų teisės aktų nuostatomis.

Dėl 4 klausimo

Merė nurodė šias priežastis, dėl kurių Pareiškėjui nebuvo suteiktos kasmetinės atostogos:

a) Pareiškėjui kasmetinės atostogos buvo suteiktos 2018 m. gruodžio 17–31 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2018 m. gruodžio 13 d. potvarkiu Nr. K2-178), todėl nėra pagrindo teigti, kad Pareiškėjas yra diskriminuojamas ir jam nesuteikiamos kasmetinės atostogos;

b) Pareiškėjui yra žinoma, kad Gimnazijoje vyksta renovacijos darbai, todėl jis, kaip Gimnazijos vadovas, turi būti suinteresuotas aktyviai domėtis ir nuolat kontroliuoti atliekamus darbus, kad dėl darbų atlikimo kuo mažiau nukentėtų mokinių „interesai ir gerbūvis“;

c) Pareiškėjui jau buvo žinoma ir su juo buvo iš anksto aptarta tai, jog Gimnazijoje 2019 m. vasario 11 d. bus pradėtas pažangos stebėjimo vidaus auditas (pridėta Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. P2E-98 „Dėl Gimnazijos vidaus audito“ kopija), o Pareiškėjo prašomas kasmetinių atostogų suteikimo laikas sutampa su itin svarbia vidaus audito pradžia. Merės manymu, vadovo buvimas darbe audito pradžios laikotarpiu yra reikšmingas ir būtinas;

d) Merė atkreipia dėmesį, kad visiems Trakų rajono savivaldybės įstaigų vadovams atostogos buvo suteiktos 2019 m. pradžioje ir nė vienam švietimo įstaigos vadovui nebuvo suteiktos atostogos 2019 m. vasario 18–22 dienomis, nes šiomis dienomis švietimo įstaigų vadovai turėjo dalyvauti Trakų rajono savivaldybės tarybos komitetų posėdžiuose ir 2019 m. vasario 21 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdyje. Merė atkreipia dėmesį, kad, remiantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. kovo 27 d. įsakymo Nr. V-279 „Dėl valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų veiklos vertinimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) 13 punktu, mokyklos vadovas iki sausio 20 dienos parengia metų veiklos ataskaitą, paskelbia viešai ir pateikia svarstyti atitinkamiems subjektams, o remiantis Nuostatų 15 punktu, mokyklos vadovo metų veiklos ataskaitą svarsto ir įvertina savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija arba jos įgaliotas asmuo. Nuostatų 15 punkte nurodyta, kad švietimo pagalbos įstaigos vadovas dalyvauja svarstant jo metų veiklos ataskaitą. Merės teigimu, 2019 m. vasario 21 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdyje ir buvo svarstomas gimnazijų direktorių 2018 metų veiklos ataskaitų vertinimo ir pareiginių algų kintamosios dalies nustatymo klausimas, o įstaigos vadovo dalyvavimas įstaigos ataskaitos svarstymo metu yra būtinas.

Merė paaiškino, kad Pareiškėjui nebuvo pasiūlytas kitas kasmetinių atostogų laikas, nes nėra žinoma, kada Pareiškėjas pageidautų gauti atostogas. Merė atkreipė dėmesį, kad pagal Darbo kodekso nuostatas Pareiškėjas nepriklauso kategorijai asmenų, kuriems darbdavys privalo suteikti kasmetines atostogas jų prašymu, todėl šiuo atveju darbdaviui paliekama teisė spręsti, kada suteikti kasmetines atostogas, nes, esant tam tikroms objektyvioms aplinkybėms (auditas, renovacija,

metinės veiklos ataskaitos svarstymas ir tvirtinimas), įstaigos vadovo nebuvimas gali sudaryti kliūtis įgyvendinti teisės aktuose nustatytas pareigas.

Dėl 5 klausimo

Merė informavo, kad jai yra žinoma, jog Pareiškėjas kandidatavo į Trakų rajono savivaldybės merus 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose, o pagal oficialiai skelbiamus duomenis Pareiškėją esą iškėlė TS-LKD. Merė pabrėžė, kad, pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 46 str. 1 dalį, kandidatas, Lietuvos Respublikos Vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK) paskelbus kandidatų sąrašus ir kandidatus, ne ilgiau kaip 30 dienų jo rašytiniu prašymu atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų ir toks prašymas yra pateikiamas asmeniui, turinčiam teisę suteikti atostogas. Merė išreiškė nusistebėjimą, kad Pareiškėjas nepasinaudojo jam garantuojama Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 46 str. 1 dalyje įtvirtinta teise, tai yra nepaprašė tikslinių atostogų kaip kandidatas į Trakų rajono savivaldybės merus arba tarybą, nes tokiu atveju Pareiškėjo prašymą būtų privaloma patenkinti.

Dėl 6 klausimo

Merė informavo, kad darbo sutartį su Pareiškėju sudarė Trakų rajono savivaldybės administracija, kuri laikytina Pareiškėjo darbdaviu. Kartu merė paaiškino, kad, remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 str. 5 dalimi, savivaldybės taryba reglamento nustatyta tvarka prižiūri savivaldybės vykdomąsias institucijas ir kitus subjektus, tiesiogiai įgyvendinančius valstybines funkcijas (perduotas savivaldybėms), o už šios funkcijos įgyvendinimo organizavimą yra atsakingas meras.

4. Pareiškėjas 2019 m. kovo 13 d. 9.21 val. elektroniniu laišku pateikė Tarnybai savo tos pačios dienos prašymą „Dėl leidimo susipažinti su tyrimo medžiaga“.

5. Pareiškėjas 2019 m. kovo 19 d. 8.37 val. elektroniniu laišku pateikė šiuos paaiškinimus ir pastabas dėl Trakų rajono savivaldybės merės 2019 m. vasario 22 d. raštu Nr. MP3-22 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktos informacijos ir paaiškinimų:

a) 2019 metų kasmetinės atostogos buvo suteiktos Trakų rajono savivaldybės merės rašte nurodytiems įstaigų vadovams, kurių dauguma priklauso Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžiui arba Trakų rajono savivaldybės taryboje sudarytai šio sąjūdžio koalicijai su Lenkų rinkimų akcija, tai yra, L. R. 2019 m. savivaldos rinkimuose Trakų m. rinkiminėje apylinkėje atstovavo Liberalų sąjūdžiui (pateiktas oficialus informacijos šaltinis iš VRK interneto svetainės); F. Ž. 2019 m. savivaldos rinkimuose atstovavo Rusų aljansui (koalicijoje su Liberalų sąjūdžiu) (pateiktas oficialus informacijos šaltinis iš VRK interneto svetainės); J. M. buvo kandidatė į savivaldybės tarybos narius 2019 m. savivaldos rinkimuose (pateiktas oficialus informacijos šaltinis iš VRK interneto svetainės); R. G. 2019 m. savivaldos rinkimuose atstovavo Lenkų rinkimų akcijai (koalicijoje su

Liberalų sąjūdžiui) (pateiktas oficialus informacijos šaltinis iš VRK interneto svetainės). Kiti įstaigų vadovai, kuriems pagal Merės 2019 m. vasario 22 d. rašte Nr. MP3-22 pateiktą informaciją buvo suteiktos atostogos 2019 metais, tai yra I. N., I. K. ir V. I., Pareiškėjo žiniomis, priklauso Liberalų sąjūdžiui (yra jo nariai) arba rėmėjai;

b) Pareiškėjas patikslino, kad 2018 m. kasmetinės atostogos buvo suteiktos todėl, kad jis 2018 metų kasmetinių atostogų metų susirgo ir dėl tuo metu turėtų nedarbingumo dienų dėl ligos atitinkamai pailgėjo kasmetinės atostogos, kurios turėjo būti suteiktos tais pačiais metais;

c) Pareiškėjas, reaguodamas į Merės paaiškinimą, kad jam kasmetinės atostogos 2019 m. vasario 19–kovo 4 dienomis nebuvo suteiktos ir todėl, kad Gimnazijoje vykdoma renovacija, paaiškino, kad Gimnazija ir jis, kaip Gimnazijos vadovas, nėra gavę pavedimų dėl renovacijos vykdymo, renovacijos darbus prižiūri samdyta įmonė, techninę priežiūrą atlieka atitinkami Gimnazijos darbuotojai, kuriems pavesta atlikti tam tikras užduotis. Pareiškėjas informavo, kad 2018 m. jis 100 kalendorinių dienų buvo nedarbingas, tačiau tai netrukdė vykdomiems renovacijos darbams;

d) Pareiškėjas, reaguodamas į Merės paaiškinimą, kad jam kasmetinės atostogos 2019 m. vasario 19–kovo 4 dienomis nebuvo suteiktos dar ir todėl, kad Gimnazijoje numatyta vykdyti auditą, paaiškino, kad jis savo pirmąjį prašymą dėl kasmetinių atostogų suteikimo pateikė 2019 m. sausio 24 d., o įsakymas atlikti Gimnazijoje auditą buvo pasirašytas po jo prašymo suteikti atostogas pateikimo, tai yra, 2019 m. vasario 11 d. Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad audito terminas yra ilgas – audito atlikimo data nustatyta iki 2019 m. liepos 31 d., todėl atsisakymo suteikti atostogas motyvas yra nesuprantamas ir klaidinantis. Pareiškėjas pažymėjo, kad nuo 2019 m. vasario 11 d. iki kovo 19 d. auditoriai buvo atvykę į Gimnaziją kelis kartus, o visą informaciją jiems teikia Gimnazijos finansininkai bei atsakingi direktoriaus pavaduotojai;

e) Pareiškėjas informavo, kad jis nedalyvavo savivaldybės tarybos posėdyje, kuriame buvo svarstoma jo metinės veiklos ataskaita, tačiau ši aplinkybė esą nesutrukdė svarstyti ir vertinti ataskaitą; kiti įstaigų vadovai esą irgi nedalyvavo Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdyje, kurio metu buvo svarstomos ir vertinamos jų įstaigų metinės veiklos ataskaitos; kartu Pareiškėjas pažymėjo, kad ataskaitos svarstymo dieną, tai yra 2019 m. vasario 21 d., į Gimnaziją buvo atvykusi auditorė.

6. Trakų rajono savivaldybės merė 2019 m. kovo 29 d. raštu Nr. MP3-33 „Dėl informacijos pateikimo“ papildomai paaiškino, kad specialus teisės aktas, kuriuo pavesta Pareiškėjui atlikti tam tikras funkcijas vykdamas Gimnazijos renovaciją, nepriimtas, tačiau Pareiškėjas, eidamas Gimnazijos direktoriaus pareigas, Merės teigimu, turi elgtis kaip rūpestingas ir atsakingas vadovas, nes jis

atsakingas ne tik už patalpas, bet ir už tinkamą pamokų organizavimą bei mokinių saugumą mokykloje, kas esą yra aktualu renovacijos metu.

Merė informavo, kad Pareiškėjas dėl nežinomų priežasčių nedalyvavo 2019 m. vasario 21 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdyje, kuriame buvo svarstomi Pareiškėjo bei kitų gimnazijų direktorių metų veiklos metų veiklos ataskaitų bei pareiginių algų kintamosios dalies nustatymo klausimai. Merė informavo, kad apie dalyvavimo minėtame Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdyje būtinumą Pareiškėjas buvo informuotas 2019 m. vasario 13 d. elektroniniu paštu, kaip ir visi kiti švietimo įstaigų vadovai (informacinio laiško kopija pridėta), ir paaiškino, kad švietimo įstaigų vadovai posėdyje metinės veiklos ataskaitos nepristato, tarybos nariai turi galimybę su ataskaitomis susipažinti, gavę jas kartu su pridedamu tarybos sprendimo projektu. Pasak Merės, mokyklų vadovai dalyvauja svarstant metinės veiklos ataskaitas, nes tarybos nariai gali pateikti vadovams klausimų. Merė informavo, kad, nepaisant Trakų rajono savivaldybės Centralizuotos vidaus audito tarnybos atliktos Gimnazijos veiklos audito 2018 m. lapkričio 17 d. ataskaitoje Nr. VAA-3 užfiksuoto pažeidimo, Pareiškėjo 2018 metų veiklos ataskaita buvo įvertinta „gerai“, pasirenkant iš šių galimų variantų: „labai gerai“, „gerai“, „patenkinamai“, „nepatenkinamai“.

Atsakydama į klausimą, kiek kasmetinių atostogų dienų Pareiškėjui priklausė 2019 m. sausio 24 dienos duomenimis, Merė informavo, kad už laikotarpį nuo 2017 m. sausio 9 d. iki 2018 m. sausio 8 d. Pareiškėjas turėjo 19 darbo dienų nepanaudotų kasmetinių atostogų, už laikotarpį nuo 2018 m. sausio 9 d. iki 2019 m. sausio 24 d. Pareiškėjas turėjo 40 darbo dienų nepanaudotų kasmetinių atostogų.

Merė pabrėžė, kad Pareiškėjui, kaip kandidatui į savivaldybės tarybos narius ir merus, buvo pasiūlyta pasinaudoti Savivaldybių tarybų rinkimo įstatymo 46 str. 1 dalyje suteikiama teise būti atleistam nuo darbo ir tarnybinių pareigų. Merės paaiškinimu, Pareiškėjui pateikus naują prašymą (Pareiškėjo 2019 m. vasario 22 d. prašymo kopija pridėta), kuriame buvo paminėta Savivaldybių tarybų rinkimo įstatymo 46 str. 1 dalies nuostata, Trakų rajono savivaldybės merė 2019 m. vasario 25 d. potvarkiu Nr. K2-22 „Dėl J. K. atleidimo nuo pareigų dirbti“ atleido Pareiškėją nuo pareigos dirbti nuo 2019 m. vasario 26 d. iki 2019 m. kovo 8 d., išsaugant jam darbo vietą, tačiau Pareiškėjas 2019 m. vasario 26 d. raštu Nr. SRI-21 „Dėl informacijos pateikimo“ atsisakė atleidimo dirbti potvarkyje nurodytu laikotarpiu ir pareiškė norą dirbti savo tiesioginį darbą. Trakų rajono savivaldybės merė 2019 m. vasario 27 d. potvarkiu Nr. K2-26 pripažino 2019 m. vasario 25 d. potvarkį Nr. K2-22 „Dėl J. K. atleidimo nuo pareigų dirbti“ negaliojančiu nuo jo sudarymo momento.

Merė taip pat pranešė, kad Trakų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. SEI-45 „Dėl darbo sutarties nutraukimo šalių susitarimu su Trakų r. (duomenys

neskelbtini) gimnazijos direktoriumi J. K.“ su Pareiškėju darbo sutartis nutraukta šalių susitarimu pagal Darbo kodekso 54 straipsnį, tačiau norą nutraukti darbo sutartį pareiškė Pareiškėjas, nes jis yra išrinktas į Trakų rajono savivaldybės tarybos narius, o Gimnazijos direktoriaus pareigos, pasak Merės, yra nesuderinamos su savivaldybės tarybos nario pareigomis.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Trakų rajono savivaldybės merė, atsisakydama pagal Pareiškėjo prašymus suteikti jam kasmetines atostogas, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 punkto, nustatančio darbdavio pareigą įgyvendinant lygias galimybes sudaryti vienodas darbo, valstybės tarnybos sąlygas, galimybes kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinio darbo patirties, taip pat teikti vienodas lengvatas, neatsižvelgiant į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją.

2. Pareiškėjo prašymo dalykas – Merės atsisakymas suteikti jo prašomas kasmetines atostogas atsižvelgiant į jo politines pažiūras ir įsitikinimus. Darbo kodekso 44 straipsnyje, reglamentuojančiame pranešimo apie darbo sąlygas turinį, 1 dalies 7 punkte nustatyta, kad šiame pranešime darbuotojas turi būti informuojamas apie kasmetinių atostogų trukmę, todėl darytina išvada, kad kasmetinių atostogų trukmės bei šių atostogų suteikimo klausimas priskirtinas darbo sąlygoms. Darbo kodekso 126 str. 1 dalyje nustatyta, kad kasmetinės atostogos yra laisvas nuo darbo laikas, suteikiamas darbuotojui pailsėti ir darbingumui susigrąžinti, mokant jam atostoginius. Taigi sistemiskai aiškinant Darbo kodekso nuostatas, kasmetinių atostogų trukmė, jų suteikimo sąlygos yra viena iš darbo sutarties sąlygų, dėl kurių darbuotojas susitaria su darbdaviu ir kurių trukmė bei suteikimo sąlygos yra reglamentuojamos Darbo kodekse, taip pat gali būti papildomai reglamentuojamos lokaliuose teisės aktuose.

3. *Dėl politinių įsitikinimų ar pažiūrų.* Pareiškėjas savo prašyme nurodė, kad jaučiasi diskriminuojamas dėl politinių pažiūrų. Vėlesniame savo paaiškinime informavo, kad jis yra TS-LKD partijos narys ir būtent šios partijos buvo iškeltas kandidatu į Trakų rajono savivaldybės tarybą bei merus 2019 m. savivaldos rinkimuose. Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės,

religijos pagrindu. Taigi Lygių galimybių įstatyme yra įtvirtintas baigtinis draudžiamo diskriminavimo pagrindų sąrašas, tačiau Pareiškėjo įvardijamas galimo diskriminavimo pagrindai (politinės pažiūros arba politiniai įsitikinimai) nėra įtvirtinti Lygių galimybių įstatyme kaip atskiri draudžiamo diskriminavimo pagrindai. Pažymėtina, jog teismų praktikoje¹ pabrėžiama, kad visuomenine, kasdiene prasme „pažiūros ir įsitikinimai“ gali būti suprantami kaip bet kokia nuomonė apie bet kokią gyvenimo reiškinį, tačiau teisine prasme požymis „pažiūros ir įsitikinimai“ (taip, kaip jie aprašyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 169 straipsnio dispozicijoje) turi gerokai siauresnę prasmę ir yra skirti bei leidžia priskirti konkretų asmenį tam tikrai grupei, kuriuos vienija ir iš kitų grupių išskiria tokių pat pažiūrų ir įsitikinimų turėjimas. Individo pažiūros ir įsitikinimai yra privataus žmogaus gyvenimo dalis, tokia pat kaip ir individo gyvenimo būdas, šeimyninė padėtis, gyvenamoji aplinka, santykiai su kitais žmonėmis, įpročiai ir kt. (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimas). Vadinasi, asmens įsitikinimai, kaip ir pažiūros, gali būti politiniai, religiniai, ekonominiai, estetiniai, kultūriniai, tačiau jie visada yra asmens privatus reikalas, kurio turinio valstybė nereguliuoja ir nekontroliuoja. Įsitikinimai ir pažiūros apibūdina asmenį kaip individą, yra jo asmenybės dalis. Taigi visiškai akivaizdu ir tai objektyviai paaiškinama, kad Lygių galimybių įstatyme nurodytas draudžiamo diskriminavimo pagrindas *įsitikinimai ar pažiūros* yra labai platus, nes gali apimti įvairaus pobūdžio įsitikinimus ir pažiūras, taip pat ir politinius.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 str. 1 dalimi laiduojama teisė turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti. „Tiek pasaulį, tiek save žmogus pažįsta mąstydamas. Mąstymas – bet kokios sąmoningos veiklos pagrindas. Pažiūros, nuomonės, įsitikinimai – mąstymo rezultatas. <...> Su teise turėti įsitikinimus yra susijusi ir jų išraiškos laisvė. Tai valstybės laiduojama galimybė savo mintis, pažiūras, įsitikinimus pačiais įvairiausiais klausimais netrukdomai reikšti žodžiu, raštu, ženklais, kitokiomis informacijos perdavimo priemonėmis. Tai ir kalbos susirinkimuose, mitinguose, valdžios įstaigų kritika ir pan.“, – aiškindamas Konstitucijos 25 str. 1 dalies nuostatą teigia buvęs Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas Egidijus Jarašiūnas². Įsitikinimų išraiškos laisvė yra neatsiejamai susijusi su kitomis Konstitucijos garantuojamos teisėmis bei laisvėmis bei jų įgyvendinimu, o viena iš tokių laisvių yra Konstitucijos 35 str. 1 dalyje piliečiams laiduojama teisė laisvai vienytis į bendrijas, politines partijas ir asociacijas.

Taigi Pareiškėjo nurodytas priklausymas TS-LKD partijai, narystė šioje partijoje bei atstovavimas minėtai partijai 2019 m. savivaldos rinkimuose rodo Pareiškėjo politinius įsitikinimus

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. sausio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-58-942/2016.

² Teisės problemos, 99/12, Teisės institutas, 1999, 94–95 psl.

bei pažiūras. Pareiškėjas tiksliai neapibūdino savo politinių pažiūrų bei politinių įsitikinimų, tačiau paaikškino, kad yra TS-LKD partijos narys, todėl akivaizdu, kad, būdamas šios partijos narys, pritaria ir vadovaujasi partijos ideologija, vertybėmis, siekia partijos iškeltų politinių tikslų ir priklauso šių politinių įsitikinimų ir pažiūrų vienijamai asmenų grupei.

Tyrimo metu nustatyta, kad 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose (pagal VRK interneto svetainėje paskelbtą informaciją) Pareiškėjas buvo iškeltas kandidatu į Trakų rajono savivaldybės merus, o jo kandidatūrą iškėlė TS-LKD partija³. Pareiškėjo teigimu, mažiau palankus jo traktavimas prasidėjo po to, kai jis nutraukė narystę politinėje partijoje (Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdyje), kuriai priklauso Merė.

4. *Dėl darbdavio.* Siekiant išsiaiškinti, ar skundžiami Trakų rajono savivaldybės merės veiksmai gali būti vertinami dėl galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 punkto nuostatai, pagal kurią darbdavys privalo sudaryti vienodas darbo sąlygas nepaisant įsitikinimų ar pažiūrų, būtina nustatyti, ar Merė laikytina Pareiškėjo darbdaviu ir ar jos veiksams (neveikimui) yra taikomos Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 p. nuostatos. Atsižvelgiant į tai, kad Lygių galimybių įstatyme nėra įtvirtinta darbdavio apibrėžtis, tyrimo metu vadovaujamosi Darbo kodekso 21 str. 3 dalyje nurodyta darbdavio sąvoka, pagal kurią *darbdavys yra asmuo, kurio naudai ir kuriam būdamas pavaldus darbo sutartimi darbo funkciją atlygintinai įsipareigojo atlikti fizinis asmuo.* Darbdaviu gali būti Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausantis juridinis asmuo, turintis darbinį teisnumą ir veiksnumą, taip pat Lietuvos Respublikos teritorijoje įregistruotas užsienio valstybės jurisdikcijai priklausantis juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys (filialas, atstovybė) ar užsienio valstybės jurisdikcijai priklausantis fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys (filialas, atstovybė) arba tokių asmenų grupė. Darbdavio – juridinio asmens darbinis teisnumas ir veiksnumas atsiranda nuo jo įsteigimo momento, nebent jo veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose būtų nustatytas vėlesnis įsisteigimo momentas. Darbdaviu taip pat gali būti fizinis asmuo. Darbdavio – fizinio asmens teisnumą ir veiksnumą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Darbo kodekso 21 str. 5 dalyje nustatyta, kad darbdaviai savo teises ir pareigas darbuotojui gali įgyvendinti per savo teisėtus atstovus ar įgaliotus asmenis.

Tyrimo metu iš Merės pateikto Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. K3-3 „Dėl J. K. paskyrimo“ turinio nustatyta, kad Pareiškėjas į Gimnazijos direktoriaus pareigas paskirtas nuo 2012 m. sausio 9 d.; Merės teigimu, darbo sutartį

³ Prieiga internete: https://www.vrk.lt/2019-savivaldybiu-tarybu-kandidatai?srcUrl=/rinkimai/864/rnk1144/kandidatai/savKandidataiApygardoje_rpgId-20036.html; <https://www.vrk.lt/documents/10180/681497/Trak%C5%B3%20raj/f0e715eb-d34b-4d80-bbb6-b012248f6aa4>

su Pareiškėju sudarė Trakų rajono savivaldybės administracija, todėl šis subjektas formaliai laikytinas Pareiškėjo darbdaviu. Iš pateiktos 2012 m. sausio 6 d. darbo sutarties Nr. K9-883 (kopijos) nustatyta, kad Pareiškėjas buvo priimtas į darbą nuo 2012 m. sausio 6 d., darbo sutartyje kaip darbdavys nurodyta Trakų rajono savivaldybės administracija, o minėtą darbo sutartį, kaip darbdavio atstovė, pasirašė Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorė A. K.

Pažymėtina, kad, remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 str., reglamentuojančio savivaldybės tarybos kompetenciją, 2 dalies 21 punkto nuostatomis, išimtinai savivaldybės tarybos kompetencijai yra priskirtas savivaldybės mokymo ir auklėjimo (toliau – švietimo) įstaigų vadovų skyrimas į pareigas ir atleidimas iš jų teisės aktų nustatyta tvarka. Taigi pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą, tai yra, vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 21 punktu, savivaldybės taryba įgyvendina darbdaviui priskirtas funkcijas, susijusias su švietimo įstaigų vadovų skyrimu į pareigas ir atleidimu iš jų. Todėl visiškai pagrįstai Trakų rajono savivaldybės taryba, atstovaujama Trakų rajono savivaldybės merės E. R., bei Pareiškėjas 2019 m. kovo 26 d. „Susitarimu dėl J. K. darbo sutarties nutraukimo šalių susitarimu“ Nr. 4P5-1, vadovaudamiesi Trakų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. SIE-45 ir Darbo kodekso 54 straipsniu, nutraukė 2012 m. sausio 6 d. sudarytą darbo sutartį Nr. K9-883. Merė, kaip Pareiškėjo darbdavio atstovė, savo parašu patvirtino, kad 2012 m. sausio 6 d. su Pareiškėju sudaryta darbo sutartis nutraukiama.

Pagal Vietos savivaldos įstatymo 20 str. 2 d. 16 punktą, meras priima į pareigas ir atleidžia iš jų biudžetinių įstaigų, išskyrus švietimo įstaigas ir seniūnijas – biudžetines įstaigas, vadovus, taip pat įgyvendina kitas funkcijas, susijusias su visų biudžetinių įstaigų vadovų darbo santykiais, Darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 5 dalyje nustatyta, kad savivaldybės taryba reglamento nustatyta tvarka prižiūri savivaldybės vykdomąsias institucijas ir kitus subjektus, tiesiogiai įgyvendinančius valstybines (perduotas savivaldybėms) funkcijas, o už šios funkcijos įgyvendinimo organizavimą yra atsakingas meras.

Remiantis Trakų r. Gimnazijos nuostatų (Trakų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 4 d. sprendimo Nr. S1-107 redakcija) 25 punktu, „Gimnazijai vadovauja direktorius, kurį konkurso būdu pareigoms skiria ir iš jų atleidžia Trakų rajono savivaldybės taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos nustatytais kvalifikaciniais reikalavimais pretendentams, o Savivaldybės meras įgyvendina funkcijas, susijusias su Gimnazijos direktoriaus darbo santykiais, Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Direktorius pareigoms skiriamas neterminuotai ir atleidžiamas iš jų teisės aktų nustatyta tvarka. Direktorius atskaitingas Trakų rajono savivaldybės tarybai“. Taigi sistemiškai aiškinant Merės

įgaliojimus darbo teisinių santykių su Pareiškėju srityje, darytina išvada, kad Merė tiesiogiai, kaip, be kita ko, ir Trakų rajono savivaldybės taryba, įgyvendina švietimo įstaigos (Gimnazijos) vadovo darbdavio funkcijas ta apimtimi, kurių neįgyvendina savivaldybės taryba (darbuotojo paskyrimas ir atleidimas priskirtinas išimtinai savivaldybės tarybai, o jas faktiškai realizuoja meras kaip darbdavio atstovas, savo parašu patvirtindamas darbo sutarties nutraukimo faktą liudijančius dokumentus), todėl laikytina, kad Merė priimdama sprendimus ir išleisdama savo potvarkius dėl kasmetinių arba tikslinių atostogų suteikimo įgyvendina darbdavio funkcijas.

5. *Dėl atsisakymo suteikti kasmetines atostogas motyvų.* Iš Pareiškėjo prašyme bei vėlesniuose papildomuose dokumentuose pateiktos informacijos paaiškėjo, kad Pareiškėjas 2019 m. sausio 24 d. pateikė Merėi prašymą „Dėl kasmetinių atostogų suteikimo“ suteikti jam kasmetines atostogas (10 darbo dienų; nuo 2019 m. vasario 19 d. iki kovo 4 d.), tačiau prašymas nebuvo tenkintas, ir šią faktinę aplinkybę liudija minėto prašymo viršutiniame dešiniajame kampe esanti Merės rezoliucija (taip pat spaudos žyma): „Gerb. J. P., atostogų grafike ar suplanuotos, jei nesuplanuotos – nesuteikti“ ir parašas.

Pareiškėjas savo prašymo Tarnybai pateikimo dieną, jo paties teigimu, buvo patvirtintas kandidatu į Trakų rajono savivaldybės merus ir, jo įsitikinimu, atsisakymu suteikti kasmetines atostogas buvo diskriminuojamas dėl politinių įsitikinimų bei pažiūrų.

Prašymo tyrimo metu buvo gautas Merės 2019 m. vasario 22 d. raštas Nr. MP3-22, kuriame nurodytos priežastys, dėl kurių Pareiškėjui nebuvo suteiktos kasmetinės atostogos, ir minėtos priežastys yra vertinamos šiame sprendime:

1) Merės teigimu, Pareiškėjui kasmetinės atostogos buvo suteiktos 2018 m. gruodžio 17–31 dienomis (Trakų rajono savivaldybės mero 2018 m. gruodžio 13 d. potvarkiu Nr. K2-178), todėl esą nėra pagrindo teigti, kad Pareiškėjas yra diskriminuojamas ir jam nesuteikiamos kasmetinės atostogos. Kaip nurodė pats Pareiškėjas (taip pat paaiškėjo iš Merės 2019 m. gruodžio 13 d. potvarkio Nr. K2-178 turinio), 2018 m. gruodžio 17–31 dienomis Pareiškėjui buvo suteiktos 8 darbo dienos kasmetinių atostogų, kurios dėl ligos nebuvo panaudotos 2018 m. rugpjūčio 1–8 dienomis. Tačiau argumentas dėl kasmetinių atostogų nesuteikimo nėra pagrįstas, nes, pagal Darbo kodekso 129 str. 2 dalies nuostatas, jeigu darbuotojas tapo laikinai nedarbingas kasmetinių atostogų metu, darbuotojo nepanaudotos kasmetinės atostogos jam suteikiamos kitu šalių susitartu laiku, tačiau tais pačiais darbo metais. Taigi Pareiškėjo prašymu nepanaudotos dėl laikino nedarbingumo kasmetinės atostogos jam turėjo būti suteiktos tais pačiais 2018 darbo metais. Tad motyvas, kad nepanaudotos kasmetinės atostogos, atsiradusios laikino nedarbingumo laikotarpiu 2018 metais, buvo suteiktos Pareiškėjo prašymu tais pačiais 2018 darbo metais, nepagrindžia fakto, kad

Pareiškėjo 2019 m. sausio 24 d. prašymu prašytos kasmetinės atostogos (10 darbo dienų) jam nebuvo suteiktos ne dėl diskriminacinių motyvų;

2) Merės teigimu, Pareiškėjui esą yra žinoma, kad Gimnazijoje vyksta renovacijos darbai, todėl jis, kaip Gimnazijos vadovas, turi būti suinteresuotas aktyviai domėtis ir nuolat kontroliuoti atliekamus darbus, kad dėl darbų atlikimo kuo mažiau nukentėtų mokinių interesai. Pažymėtina, kad, pagal Gimnazijos nuostatų 26.7 punktą, Gimnazijos vadovas ne tik renovacijos metu, bet nuolat, nenutrūkstamai, privalo sudaryti mokiniams ir darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo, ugdymo (-si), mokymo (-si) sąlygas.

Pats Pareiškėjas savo 2019 m. kovo 19 d. paaiškinime pateikė informaciją, kad 2018 m. jis buvo nedarbingas 100 kalendorinių dienų, tačiau ši aplinkybė netrukdytų vykdyti Gimnazijos renovacijos darbus. Pažymėtina, kad Pareiškėjas savo 2019 m. sausio 24 d. prašyme dėl kasmetinių atostogų suteikimo nurodė, jog atostogų metu jį pavaduotų direktoriaus pavaduotoja ugdymui G. J., todėl darytina išvada, kad Pareiškėjas atsakingai numatė, jog visas jam pavestas funkcijas, taip pat ir galimas nenumatytas funkcijas, susijusias su renovacijos vykdymu, atliks jo pavaduotoja. Atkreiptinas dėmesys, kad 2019 m. kovo 29 d. Merės rašte Nr. MP3-33 „Dėl informacijos pateikimo“ rašoma, kad apskritai teisės aktas, kuriuo pavesta Pareiškėjui atlikti tam tikras funkcijas vykdant Gimnazijos renovaciją, yra nepriimtas, todėl darytinai išvada, kad Pareiškėjui, kaip Gimnazijos direktoriui, formaliai nebuvo pavesta vykdyti renovacijos priežiūros darbus bei kontroliuoti šių darbų atlikimą. Tyrimo metu nebuvo gauta informacijos, kad Pareiškėjui neformaliai, tai yra žodiniais nurodymais ar kitokiomis priemonėmis bei būdais, buvo pavesta vykdyti renovacijos darbų priežiūrą. Taip pat būtina pažymėti, kad, vadovaujantis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principais bei sveika logika, Gimnazijos direktoriaus nebuvimas darbe 10 darbo dienų negalėtų sutrukdyti renovacijos darbų tęstinumo, juolab kad jis jokiais teisės aktais nebuvo įpareigotas kontroliuoti renovacijos. Todėl atsisakymo suteikti Pareiškėjui kasmetines atostogas motyvas dėl būtinumo atlikti renovacijos darbų kontrolę nėra pagrįstas įrodymais ir negali būti laikomas pagrįsta aplinkybe, pateisinančia atsisakymą suteikti kasmetines atostogas;

3) Merės teigimu, Pareiškėjui buvo žinoma ir su juo buvo iš anksto aptarta tai, kad Gimnazijoje 2019 m. vasario 11 d. bus pradėtas pažangos stebėjimo vidaus auditas (pridėta Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. P2E-98 „Dėl Gimnazijos vidaus audito“ kopija), o Pareiškėjo prašomas kasmetinių atostogų suteikimo laikas esą sutapo su itin svarbia vidaus audito pradžia. Merės manymu, vadovo buvimas darbe audito pradžios laikotarpiu yra reikšmingas ir būtinas.

Iš pateikto Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. P2E-98 „Dėl Gimnazijos vidaus audito“ kopijos nustatyta, kad vidaus auditą nurodyta

pradėti 2019 m. vasario 11 d. ir baigti 2019 m. liepos 31 d. Tuo tarpu Pareiškėjas prašymą suteikti 10 dienų kasmetinių atostogų pateikė 2019 m. sausio 24 d., o Merės rezoliucija nesuteikti Pareiškėjui kasmetinių atostogų patvirtinta jos parašu 2019 m. vasario 2 dieną. Taigi akivaizdu, kad atsisakymo suteikti Pareiškėjui kasmetines atostogas dieną dar apskritai nebuvo priimtas sprendimas dėl audito atlikimo Gimnazijoje, todėl argumentas (kuriuo grindžiamas atsisakymas suteikti atostogas) dėl audito atlikimo Gimnazijoje ir būtinumo jo pradžioje dalyvauti Gimnazijos direktoriui yra nepagrįstas įrodymais bei vertintinas kritiškai. Atkreiptinas dėmesys, kad audito pradžia buvo numatyta 2019 m. vasario 11 d., o Pareiškėjo prašomų kasmetinių atostogų suteikimo pradžia yra nurodyta – 2019 m. vasario 19 diena, todėl, esant būtinybei, Pareiškėjas fiziškai netgi būtų galėjęs dalyvauti atliekant audito pradžios veiksmus. Taip pat svarbu pažymėti, kad Pareiškėjo prašomų kasmetinių atostogų laikas buvo 10 darbo dienų, tad Gimnazijos direktoriaus dviejų savaičių nebuvimas darbe negali būti vertinamas kaip reikšmingas trukdis audito atlikimui (juolab kad prašyme dėl kasmetinių atostogų suteikimo buvo nurodytas pavaduojantis asmuo) ir motyvuota priežastis nesuteikti prašomų kasmetinių atostogų;

4) Merės teigimu, visiems Trakų rajono savivaldybės įstaigų vadovams atostogos buvo suteiktos 2019 m. pradžioje ir nė vienam švietimo įstaigos vadovui nebuvo suteiktos atostogos 2019 m. vasario 18–22 dienomis, nes šiomis dienomis švietimo įstaigų vadovai turėjo dalyvauti Trakų rajono savivaldybės tarybos komitetų posėdžiuose ir 2019 m. vasario 21 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdyje. Nuostatų 15 punkte nurodyta, kad švietimo pagalbos įstaigos vadovas dalyvauja svarstant jo metų veiklos ataskaitą. Merės teigimu, 2019 m. vasario 21 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdyje ir buvo svarstomi gimnazijų direktorių 2018 metų veiklos ataskaitų vertinimo ir pareiginių algų kintamosios dalies nustatymo klausimai, o įstaigos vadovo dalyvavimas ataskaitos svarstymo metu esąs būtinas.

Iš tyrimo metu gautų dokumentų turinio paaiškėjo, kad Sprendimo projekto dėl gimnazijų, Trakų suaugusiųjų mokymo centro ir Trakų rajono savivaldybės pedagoginės psichologinės tarnybos direktorių 2018 metų veiklos ataskaitų vertinimo ir pareiginių algų kintamosios dalies nustatymo aiškinamasis raštas kartu su priedama, be kita ko, Gimnazijos direktoriaus metų veiklos ataskaita buvo parengtas 2019 m. vasario 7 d., o Trakų rajono savivaldybės mero potvarkis „Dėl Trakų rajono savivaldybės mero potvarkio Nr. P1E-10 „Dėl Trakų rajono savivaldybės tarybos sušaukimo“ naujos redakcijos“, kuriuo numatyta 2019 m. vasario 21 d. sušaukti Trakų rajono savivaldybės tarybos posėdį (kuriame vienas iš klausimų buvo – vertinti Gimnazijos direktoriaus veiklos ataskaitą), priimtas 2019 m. vasario 11 d. Taigi akivaizdu, kad Pareiškėjo prašymo suteikti dalį kasmetinių atostogų pateikimo dieną bei atsisakymo suteikti kasmetines atostogas dieną, tai yra, 2019 m. vasario 2 dieną, dar nebuvo priimtas formalus sprendimas dėl Gimnazijos direktoriaus

veiklos ataskaitos svarstymo 2019 m. vasario 21 d. posėdyje, kuriame, kaip paaiškėjo iš pateiktos informacijos, Pareiškėjas nedalyvavo, ir, nepaisant šios aplinkybės, ataskaita buvo įvertinta „gerai“. Tai patvirtina aplinkybę, kad Pareiškėjo nedalyvavimas posėdyje netrukdė Trakų rajono savivaldybės tarybai vertinti jo 2018 metų veiklos ataskaitą. Tyrimo metu nebuvo gauta informacijos dėl būtinumo Pareiškėjui dalyvauti Trakų rajono savivaldybės tarybos komitetų posėdžiuose 2019 m. vasario 18 d. – vasario 19 d. Todėl argumentas, kad kasmetinės atostogos 2019 m. vasario 19 d. – 2019 m. kovo 4 d. laikotarpiu Pareiškėjui nebuvo suteiktos dėl būtinybės jam dalyvauti 2019 m. vasario 21 d. vykstančiame posėdyje, kuriame turėjo būti svarstoma Gimnazijos direktoriaus metų veiklos ataskaita, vertintinas kritiškai, juolab kad atsisakymo suteikti kasmetines atostogas dieną dar nebuvo priimtas oficialus sprendimas dėl minėto posėdžio sušaukimo;

5) atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjo 2019 m. sausio 24 d. prašyme dėl kasmetinių atostogų suteikimo esančioje Merės rezoliucijoje (su spaudo žyma) nurodyta: „Gerb. J. P., atostogų grafike ar suplanuotos, jei nesuplanuotos – nesuteikti“, kitaip tariant, aiškiai ir nedviprasmiškai nurodoma, kad kasmetinės atostogos nebus suteikiamos, jeigu atostogos nėra suplanuotos kasmetinių atostogų suteikimo grafike. Tačiau Merės vėlesniuose paaiškinimuose šis argumentas jau nebuvo nurodomas kaip priežastis, lėmusi atsisakymą suteikti Pareiškėjui kasmetines atostogas. Priešingai, atsisakymas suteikti kasmetines atostogas buvo grindžiamas visai kitais motyvais, aptartais šio sprendimo 5 punkto 1, 2, 3, ir 4 papunkčiuose. Atkreiptinas dėmesys, kad pati Merė 2019 m. vasario 22 d. raštu Nr. MP3-22 informavo, jog Trakų rajono savivaldybėje nėra priimtas teisės aktas, kuriuo būtų reglamentuota atostogų suteikimo Trakų rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių vadovams tvarka, todėl atostogos yra suteikiamos vadovaujantis Darbo kodekso ir kitų teisės aktų nuostatomis;

6) tyrimo metu paaiškėjo, kad Pareiškėjas 2019 m. vasario 18 d. pateikė Merėi naują prašymą suteikti kasmetines atostogas nuo 2019 m. vasario 19 d. iki 2019 m. kovo 4 d. (10 darbo dienų), informuodamas, kad Gimnazijoje nevyksta egzaminai, renovacijos darbai, savivaldybės tarnautojų teigimu, esą vyksta sklandžiai, bei nurodydamas, kad atostogų metu jį pavaduos Gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, tačiau Merė savo 2019 m. vasario 20 d. rezoliucijoje nurodė, kad prašymo netenkina (be jokių paaiškinimų ir motyvų);

7) atliekant skundo tyrimą paaiškėjo, kad Pareiškėjas 2019 m. vasario 22 d. pateikė Merėi naują (tyrimo metu nustatyta, kad tai jau buvo trečias prašymas) prašymą dėl kasmetinių atostogų suteikimo, kuriame paminėta Savivaldybių tarybų rinkimo įstatymo 46 str. 1 dalies nuostata (pagal kurią kandidatas, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatų sąrašus ir kandidatus, ne ilgiau kaip 30 dienų jo rašytiniu prašymu atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų), ir Pareiškėjas paprašė Merės suteikti 10 darbo dienų kasmetinių atostogų nuo 2019 m. vasario 25 d.

iki 2019 m. kovo 8 d. Minėtame prašyme Pareiškėjas nurodė, kad jis yra kandidatas į savivaldybės tarybos narius ir jam sudaromos nelygiavertės sąlygos dalyvauti rinkiminėje kovoje, bei priminė, kad turi 60 darbo dienų nepanaudotų kasmetinių atostogų, kurioms turi būti teikiama pirmenybė suteikiant atostogas. Tačiau Merė atsisakė tenkinti Pareiškėjo prašymą dėl kasmetinių atostogų suteikimo bei 2019 m. vasario 25 d. potvarkiu Nr. K2-22 „Dėl J. K. atleidimo nuo pareigų dirbti“ atleido Pareiškėją nuo pareigos dirbti nuo 2019 m. vasario 26 d. iki 2019 m. kovo 8 d. Pareiškėjas 2019 m. vasario 26 d. raštu Nr. SRI-21 „Dėl informacijos pateikimo“ atsisakė atleidimo dirbti potvarkyje nurodytu laikotarpiu ir pareiškė norą dirbti savo tiesioginį darbą. Taigi akivaizdu, kad Merė savo potvarkiu nepatvirtino Pareiškėjo prašymo suteikti kasmetines atostogas, kurios (kaip galima suprasti iš Pareiškėjo 2019 m. vasario 22 d. prašymo turinio) turėjo būti naudojamos jo, kaip kandidato į Trakų rajono savivaldybės merus, priešrinkiminei politinei veiklai, bet atleido jį nuo pareigos dirbti, išsaugant darbo vietą, bet nenustatant apmokėjimo už suteiktas poilsio dienas. Pažymėtina, kad Merė, atsakydama į klausimą, kiek kasmetinių atostogų dienų Pareiškėjui priklausė 2019 m. sausio 24 dieną, informavo, kad Pareiškėjas minėtai dienai turėjo sukaukęs 59 darbo dienas nepanaudotų kasmetinių atostogų. Taigi, vadovaujantis Darbo kodekso 2 straipsnyje įtvirtintais teisinio apibrėžtumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir visokeriopos darbo teisių gynbos, saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų sudarymo principais, sunku logiškai ir motyvuotai paaiškinti bei teisiškai pagrįsti Merės atsisakymą suteikti Pareiškėjui kasmetines atostogas, kurių jis turėjo sukaukęs pakankamai daug ir kurias teisėtai planavo bei tikėjosi panaudoti savo reikmėms, poilsui, o kartu darbingumui susigrąžinti, bet suteikė galimybę būti atleistam nuo pareigos dirbti, neišsaugant darbo užmokesčio.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2019 metais vienintelio Pareiškėjo prašymas suteikti dalį kasmetinių atostogų nebuvo patenkintas.

6. Europos Sąjungos Tarybos 2000 m. lapkričio 27 d. direktyvos 2000/78/EB (toliau – Užimtumo direktyva), nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, tikslas – nustatyti kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje bendrus pagrindus siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio principą. Užimtumo direktyvos 3 str. 1 d. a punkte reglamentuojama jos taikymo sritis, tai yra, ši direktyva taikoma visiems asmenims tiek valstybiniame, tiek privačiame sektoriuje, įskaitant valstybines įstaigas, įsidarbinant, savarankiškai įsidarbinant ar darbo sąlygoms, įskaitant atrankos kriterijus ir priėmimo į darbą sąlygas, visoms veiklos rūšims ir visais profesinės karjeros etapais, įskaitant paaukštinimą. Užimtumo direktyvos nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. nustatyta, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Aiškindamas Konstitucijos 29 str. nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų⁴.

Konstitucijos 29 str. įtvirtintos nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kurio paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 str. nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu (1 str. 1 d.).

Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 punkte nustatyta, kad, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo sudaryti vienodas darbo, valstybės tarnybos sąlygas. Lygių galimybių įstatymo 7 str. nustatytų darbdavio pareigų nevykdymas ar netinkamas vykdymas yra laikomas Lygių galimybių įstatymo pažeidimu (Lygių galimybių įstatymo 10 str.).

7. *Dėl diskriminacijos sąvokos.* Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Lygių galimybių įstatymo 2 str. 9 dalyje tiesioginė diskriminacija apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Taigi diskriminacija kildinama iš palyginamųjų asmenų ar jų grupių nevienodo traktavimo, pagrįsto to asmens ar grupės asmenų tam tikrais tapatybės požymiais ar priskirtinomis savybėmis.

---

⁴ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 dalyje įtvirtinta tiesioginės diskriminacijos apibrėžtimi, tiriant šiuo konkrečiu atveju galimos diskriminacijos politinių įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu fakto buvimą arba nebuvimą, Pareiškėjas yra lyginamas su kitais Trakų rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių vadovais, kuriems 2019 m. buvo suteiktos kasmetinės atostogos jų prašymu, nes jie yra kitų nei Pareiškėjas politinių įsitikinimų arba pažiūrų bei priklauso kitoms politinėms partijoms, ir vertinama, ar panašiomis aplinkybėmis Pareiškėjui dėl jo politinių įsitikinimų arba pažiūrų (priklausymas TS-LKD partijai) nebuvo ribojamos galimybės turėti vienodas darbo sąlygas, tai yra pasinaudoti teise į kasmetines atostogas, lyginant su kitais įstaigų vadovais, kurie nėra tos partijos, kuriai priklauso Pareiškėjas, nariai.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokio masto skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas. Vertinant, ar pagrįstai yra nustatytas skirtingas reguliavimas, būtina atsižvelgti į konkrečias teisinės aplinkybes. Pirmiausia turi būti įvertinti asmenų ir objektų, kuriems taikomas skirtingas teisinis reguliavimas, teisinės padėties skirtumai⁵.

Taigi tyrimo metu paaiškėjo, kad kasmetinės atostogos Merės potvarkiais, skirtingai nei Pareiškėjui, 2019 m. sausio-vasario mėnesiais buvo suteiktos šiems Trakų rajono savivaldybės švietimo įstaigų vadovams:

- L. R., kuri pagal oficialiai skelbiamus VRK interneto svetainėje duomenis yra Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio narė⁶ ir 2019 m. savivaldos rinkimuose nurodyta kaip vienos iš rinkimų komisijos narė;

F. Ž., kuris pagal oficialiai skelbiamus VRK interneto svetainėje duomenis 2019 m. savivaldos rinkimuose yra nurodytas kaip rinkimų stebėtojas, priklausantis politinei partijai Rusų aljansas⁷;

- J. M., kuri 2019 m. savivaldos rinkimuose pagal skelbiamus VRK duomenis buvo Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidatė į Trakų rajono savivaldybės tarybą⁸;

---

⁵ Konstitucinio Teismo 1996 m. vasario 28 d., 1997 m. lapkričio 13 d., 2003 m. liepos 4 d., 2008 m. gruodžio 24 d., 2009 m. kovo 2 d., 2009 m. birželio 8 d. nutarimai, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas, 2010 m. birželio 29 d. nutarimas

⁶ https://www.vrk.lt/rinkimu-apygardos-apylinkes-komisiju-nariai-stebetojai-atstovai-rinkimams-2019-sav?srcUrl=/rinkimai/864/rnk1144/apygKom/apylinkeKomNariai_rpgId-20036_rplId-645554_rkomId-74317.html

⁷ https://www.vrk.lt/rinkimu-apygardos-apylinkes-komisiju-nariai-stebetojai-atstovai-rinkimams-2019-sav?srcUrl=/rinkimai/864/rnk1144/apygKom/apygardaStebetojai_rpgId-20036.html

⁸ https://www.vrk.lt/2019-savivaldybiu-tarybu-kandidatai?srcUrl=/rinkimai/864/rnk1144/kandidatai/savKandidataiTarNarApygarde_rpgId-20036_rorgId-28624.html

- R. G., kuris 2019 m. savivaldos rinkimuose pagal skelbiamus VRK duomenis buvo rinkimų stebėtojas ir atstovavo Lenkų rinkimų akcijai ir Rusų aljanso koalicijai „Krikščioniškų šeimų sąjunga“⁹;

- I. N., I. K., V. I., kurios, Pareiškėjo žiniomis, yra Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio narės arba rėmėjos (ši informacija nepatvirtinta faktiniais įrodymais).

Akivaizdu, kad palyginamieji asmenys yra kitokių nei Pareiškėjas politinių įsitikinimų arba pažiūrų ir tai liudija jų priklausymas atitinkamoms politinėms partijoms.

8. Dėl įrodinėjimo pareigos

Lygių galimybių įstatymo 4 str. nustatyta, kad teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Taigi pareiškėjas turi nurodyti faktus, kurie pagrįstų skirtingų sąlygų sudarymą, kurias jis patyrė tiesiogiai arba kurios turėjo įtakos pareiškėjui netiesiogiai, pablogindamos jo padėtį atitinkamu draudžiamu diskriminavimo pagrindu. Skundų dėl diskriminacijos tyrimo atvejais pareiškėjas privalo nurodyti aptartas *prima facie* aplinkybes.

Vilniaus apygardos administracinis teismas¹⁰ konstatavo, jog *prima facie* aplinkybės reiškia, kad ieškovas teismui turi pateikti tokias faktines aplinkybes, kurios leistų daryti prielaidą, jog ieškovas buvo diskriminuojamas. Asmeniui nurodančiam *prima facie* aplinkybes reikia pateikti tokius duomenis:

- kad ieškovas priklauso tam tikrai įstatymų ginamai grupei, t. y., nurodyti, kad priklauso tam tikrai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės ar religijos grupei;

- nurodyti, kokiuose santykiuose ieškovas buvo su atsakovu, kai patyrė galimai diskriminacinį poveikį – darbo, viešųjų paslaugų ir pan.;

⁹ https://www.vrk.lt/rinkimu-apygardos-apylinkes-komisiju-nariai-stebetojai-atstovai-rinkimams-2019-sav?srcUrl=/rinkimai/864/rnk1144/apygKom/apygardaStebetojai_rpgId-20036.html

¹⁰ Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. liepos 19 d. sprendimas Nr. AB-37682-3-61-3-01139-2018-8 administracinėje byloje Nr. I-2531-643/2018

- informuoti, kad buvo nepalankaus atsakovo poveikio subjektas ir kaip tas nepalankus poveikis ieškovo atžvilgiu pasireiškia;

- pateikti faktines aplinkybes, kad atsakovas panašioje situacijoje su kitais asmenimis, nepriklausančiais ginamųjų grupei, elgėsi palankiau nei su ieškovu (tiriamu atveju – su kitais Trakų rajono savivaldybės švietimo įstaigų vadovais, kuriems jų prašymu 2019 m. buvo suteiktos kasmetinės atostogos).

Tyrimo metu skundžiamas asmuo, Merė, nepateikė pagrįstų paaiškinimų, įrodymų, teisiškai paneigiančių Pareiškėjo skundžiamą aplinkybę, kad jam kasmetinės atostogos 2019 m. sausio 24 d. prašymu nebuvo suteiktos dėl jo politinių įsitikinimų ir pažiūrų. Todėl darytina išvada, kad Pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės diskriminacijos politinių įsitikinimų ir pažiūrų pagrindu buvimo darbo santykių srityje, kuri pasireiškė darbdavio atsisakymu suteikti kasmetines atostogas (10 darbo dienų nuo 2019 m. vasario 19 d. iki kovo 4 d.), Trakų rajono savivaldybės merė neįvykdė įrodinėjimo pareigos ir nepateikė pagrįstų įrodymų, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Atlikus prašymo tyrimą, remiantis pateiktais paaiškinimais, surinktais įrodymais, gautais dokumentais, konstatuotina, kad Merė netinkamai įvykdė Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 punkte įtvirtintą darbdavio pareigą sudaryti vienodas darbo sąlygas nepaisant politinių įsitikinimų ir pažiūrų.

Dėl pirmiau nurodytų priežasčių, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 str., 29 str. 2 d. 6 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti Trakų rajono savivaldybės merę dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Merę.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė